

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายปัญญา ถนอมรอด ประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

อัยการสูงสุดยื่นคำร้องลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ จำนวน ๒ ฉบับ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ก้าวหน้า และพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากความปรากฏต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองทั้งสองกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งต่ออัยการ สูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน อัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕

ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเข้ายึดอำนาจการปกครอง และมีประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๑ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอัน

สิ้นสุดลง และข้อ ๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติให้มีคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ และให้บรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีนี้ต่อมา

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยให้เรียก อัยการสูงสุดว่า ผู้ร้อง เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คำร้องแรก ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามกฎหมาย โดยมีนางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรรณารินทร์ ขวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการ เลือกลงตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้อง ยื่นคำร้องให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๖๗

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามความ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ร้องเรียนต่อ ประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวน ให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัคร รับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง บุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคล ทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแต่ประการใด จึงปรึกษานายสุเทพเพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นายสุเทพแนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามแสดง เจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ

จึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและ
แก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐาน
แล้วแยกประเด็นการพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

(๑) นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่
๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑
ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง
ที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาหนึ่งวันเท่านั้น ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำความผิดของบุคคลทั้งสามที่สมัครรับเลือกตั้ง
โดยรู้ว่าคุณตนไม่มีสิทธิสมัคร เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) นอกจากนี้การที่บุคคลทั้งสามยื่นหนังสือ
รับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง คือผู้ถูกร้องที่ ๒ (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๒) ที่รับรองว่าบุคคลทั้งสาม
เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐ วันอันเป็นความเท็จ
เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าวนั้น
ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และ
เป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้แก่เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกลงในใบสมัคร
รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส.๑๘/ข ๑) อันเป็นการกระทำ
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๒) นายทักษณัย กี่สู้น เป็นผู้แนะนำให้บุคคลทั้งสามเตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัคร
เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเมื่อบุคคลทั้งสามได้เดินทางกลับพร้อมกับเอกสารประกอบการ
สมัครแล้ว นายทักษณัยยังได้พาเดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
เลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ อีกด้วย
การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้ว่าตน
ไม่มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การกระทำของนายทักษิณัยจึงเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

(๓) นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ส่งบุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เป็นการดำเนินการแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ โดยนางสาวอิสรารับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำให้การของบุคคลทั้งสามว่าตนได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ ข ๒) ดังกล่าวจึงเป็นเท็จ เนื่องจากบุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา นางรัชญา และนายสุวิทย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษิณัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ และเนื่องจากนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำแทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่บุคคลทั้งสามเพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๓) เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ เป็นการร่วมกันเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ หรือ ๘๖ และมาตรา ๑๓๗, ๒๖๗ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย นางสาวอิสรา หรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรค เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ จึงเป็นตัวการร่วมกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชฌุ และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ทั้งที่รู้หรือว่าเป็นบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖ ๑๓๗, ๒๖๗ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๒๗, ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้หามีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย นางสาวอิสรา หรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๖๗ และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิก เพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบ ๕๐ วันตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานในใบสมัครสมาชิกพรรค ว่า นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ ได้เขียนใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองด้วยลายมือของตนเองโดยปราศจากการข่มขู่ ชี้นำ ข่มขืนใจ หรือบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด โดยขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ คือ เมื่อใบสมัครสมาชิกมาถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครให้เป็นไปตามข้อบังคับข้อที่ ๕ แล้วส่งใบสมัครต่อไปยังผู้มีอำนาจในการนำเสนอขอรับการอนุมัติเพื่อนำเสนอให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงนามอนุมัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อที่ ๑๐ และ ข้อที่ ๑๖ (๓) กรณีของบุคคลทั้งสาม ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และหัวหน้าพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นการใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกประการ มิได้มีการใช้อำนาจนอกเหนือจากที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

ส่วนที่มีการกล่าวอ้างว่าได้มีการร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา นางรัฐ และนายสุวิทย์ ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรังในวันรุ่งขึ้น ต่อมาบุคคลทั้งสามเกรงว่าการกระทำดังกล่าวอาจมีความผิดตามกฎหมาย เพราะบุคคลทั้งสามไม่มีเจตนาที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ แต่ประการใด จึงได้เดินทางไปปรึกษากับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ เพื่อหาทางออกที่จะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แนะนำให้บุคคลทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ และเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในครั้งนี้ต่อไป ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง โดยในการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าว นั้น ทางคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าบุคคลทั้งสามได้เขียนใบลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็รู้อยู่แล้วว่าการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๕ ที่ว่า “การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นหนังสือลาออกต่อหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือนายทะเบียนพรรคแล้วแต่กรณี และมีผลต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานใหญ่พรรค ได้ลงเลขรับหนังสือแล้ว” ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหนังสือลาออกดังกล่าวได้ถูกส่งไปถึงหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ว่าบุคคลทั้งสามต้องการจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่อย่างใด ซึ่งไม่ตรงตามที่ผู้ร้องอ้างว่าบุคคลทั้งสามได้แสดงเจตนารมณ์ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค

จึงถือได้ว่าหนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการลาออกไม่มีผล ทำให้บุคคลทั้งสามยังคงเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่จนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบต่อบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งในการนี้ นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และ ที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ หากผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ใดไม่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ พรรคจะออกค่าใช้จ่ายให้โดยพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยจะช่วยเหลือได้ไม่เกินคนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวไม่น่าจะเป็นเหตุจูงใจ หรือสามารถหลอกลวงให้บุคคลเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้สมัครทั้งสามกล่าวอ้างได้ เพราะบุคคลทั้งสามล้วนแต่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิภาวะ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นวิญญูชนอันรู้ผิดชอบชั่วดีได้เองว่า การที่ตนเองยอมรับเงินจากพรรคและนำไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลทั้งสามยอมรับแล้วว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง และส่งผลถึงการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดต้องเสียไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๑๓๗, ๒๖๗ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จนเป็นเหตุผลให้ถูกยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ นั้นน่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

คำร้องที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามกฎหมาย ปัจจุบันมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค และมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ โดยเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมา ได้รับความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิชาติ ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องต่อผู้ร้องพร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้อง หรือยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเองเพื่อมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และให้นำคำร้องเรียนของนายฉัฐชัย สิงหนาท กับเรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย คำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โทวิจักษณ์ชัยกุล เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิว แจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร มาพิจารณารวมกับ คำร้องเรียนของนายวิชาติ ปลั่งศรีสกุล กับพวก โดยคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน รวม ๘ ข้อ กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการ ดังนี้

- (๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล

(๒) ขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗

(๑) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) จัดขบวนการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

(๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้

(๘) หน่วงเหนี่ยว กักขัง นางฐิติมา ภาวะดี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีความเห็นว่า พฤติกรรมของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประเด็นข้อ (๑) ถึงข้อ (๖) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นการกระทำของกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการใดๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้โต้แย้งหรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปสามารถดำเนินการไปตามรัฐธรรมนูญได้ และไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ส่วนข้อกล่าวหาตามประเด็นข้อ (๗) และข้อ (๘) พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓

ผู้ร้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการ ตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งของ ผู้ร้อง ที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงพิจารณา แล้วมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ส่วนข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองกรณี ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า มี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ มีทั้งหมด ๔ ข้อ และกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) รวม ๖ ข้อ นั้น แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า การกระทำ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีเพียง ๔ ข้อเท่านั้นที่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แต่หากผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ก็ไม่ใช่กรณี ที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้ศาล รัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ อีกทั้งคำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้บรรยายข้อเท็จจริงโดยละเอียดตั้งแต่มีผู้ร้องเรียน ความเห็น ของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเห็น ของนายทะเบียนพรรคการเมือง และความเห็นของผู้ร้อง พร้อมทั้งส่งหลักฐานทั้งหมดเพื่อศาลรัฐธรรมนูญ จะได้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา จึงไม่ต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียน พรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการ การเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งมา ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงแล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ดังนี้

(๑) ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามสถานที่ต่าง ๆ กันในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดหลายแห่ง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ นายทักษิณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตามลำดับ โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณ ต่อมาผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังทั้งสามเขตตรวจสอบพบว่าผู้สมัครทั้งสามคนมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบ ๕๐ วัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้าง

ให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วมีพยานหลักฐานน่าเชื่อได้ว่า นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณย์กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ กำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่

๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ครั้นต่อมาวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ (ที่ถูกพรรคคนขอปลดหนี้) ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่อาคารรับสมัครภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสงขลา ได้มีนายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุรยา คนสนิทของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ อันเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

การกระทำดังกล่าวของข้อ (๑) ถึง (๔) เป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๓, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๓๒๓, ๓๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้มีการตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดย นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ในฐานะเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ รองหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรค ได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อ ความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) และขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

(๑) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดใน คณะเนนนิคม นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่อสู้เพื่อรักษาระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างเข้มแข็งตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็น ผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนชาวไทยจำนวนมากในหลายเรื่อง จึงมี ผู้บัญญัติพฤติกรรมของการปกครองรูปแบบนี้ว่า “ระบอบทักษิณ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” นั้น เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองตามกรอบ แนวคิด ทฤษฎี แนวทางนโยบายและการบริหารจัดการประเทศของพันตำรวจโท ทักษิณในฐานะ นายกรัฐมนตรี อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ และตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก การกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่จะได้ชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึง คำว่า “ระบอบทักษิณ” ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันทางการเมือง อันถือเป็นเรื่อง ระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้าง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มา ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชฎ และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณัยกระทำความผิด ฐานตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือ มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณัยมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณัยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียน พรรคการเมือง และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการสอบสวนของคณะกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษิณัย ได้นำบุคคลทั้งสามคนไปสมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจาก นายทักษิณัย ทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงิน ค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรัง พรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องนายไทรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ไทยรักไทย นั้น นายไทรไม่ใช่ตัวแทนของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของ นายไทร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้บุคคลโดยทั่วไป เข้าใจว่านายไทรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แลบบันทึกรสนทนา ระหว่างนายไทรกับนายวรชวริทธิ์ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็น

ตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายบรรชชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายบรรชชวริทธิ์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจงใจในการที่จะให้คณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมกันกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละสิบ และเหตุการณ์ตามวิธีคดีที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชชวริทธิ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการเลือกตั้งแล้วว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้นจึงไม่มีมูลเหตุจงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหาเรื่องกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนหรือกระทำใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวโดยนายชาติลีกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติลีเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่เมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติลีเคยมีส่วนร่วมกับ

คณะทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับนายไตรรงค์หรือไม่ ผู้กฟ้องเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้ เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหาร หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องกับแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และ นายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๘ แต่ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสี่ได้ไปอยู่ที่ทำการของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ ถึง ๐๘.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงิน และแผ่นวีซีดี อันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุม เพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการ ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี พลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียง ๑ คืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหาทั้งหมดทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการและวินิจฉัยคดีที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๗ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ตามมาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง

ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ตดิขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต้องตีความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่า จะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ หรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และ ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฯ ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคมแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) กรณีที่ผู้รื้อนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همینประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้รื้อนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้รื้อกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิด อันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ฯ ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายที่ต้อง

ถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลใช้บังคับตามไปด้วย คณะปฏิรูปการปกครองฯ มิได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และ มาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ทางใต้สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๓๒ ปาก เข้าใต้สวน ๙ นัด เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๙ ปาก เข้าใต้สวน ๕ นัด ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ ทั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใต้สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

พิจารณาแล้ว เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และการยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ผู้ร้องนำมาเป็นเหตุให้ยุบผู้ถูกร้องทั้งสองก่อน ดังนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยเหตุแห่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หรือไม่

และการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยังเป็นความผิดต่อไปหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง และการเสียสิทธิเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอาจสิ้นสภาพไปเมื่อรัฐธรรมนูญถูกยกเลิก แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติทั่วไปมีกระบวนการตราเช่นเดียวกัน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ถึง ๒๔ และมาตรา ๑๖๕ ถึง ๑๖๘ ส่วนกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมมีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมีศักดิ์หรือสถานะทางกฎหมายเท่ากับพระราชบัญญัติทั่วไป และการที่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลง โดยมีได้กล่าวถึงกฎหมายอื่น ๆ ดังนั้น กฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปการปกครองฯ ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครอง จึงยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ต่อมา มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้ออกกฎหมายยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนแต่ประการใดไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้สิ้นผลใช้บังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การกระทำอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงยังคงเป็นความผิดต่อไป
ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑
โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสืบสวน
สอบสวนนั้นไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และ
การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และ
การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕
ซึ่งมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้(๖) สืบสวน
สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (๗) ตั้งให้มีการเลือกตั้งใหม่
หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือตั้งให้มี
การนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วย
เลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด” ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ
การปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก
วุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลัน” และมาตรา ๑๕
วรรคท้ายบัญญัติว่า “วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง แม้พระราช

บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้
ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวก็บัญญัติ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ต่างหากจากกัน เช่น
กรณีตามมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่
พรรคการเมืองและควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหมุนเวียน และมาตรา ๖๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจ
กำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่าง
เท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ในเรื่องการยุบพรรคการเมือง
มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจาก
คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่อ
อัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบ
พรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงาน
ขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวม
พยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงาน
ดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง”
ตามบทบัญญัติดังกล่าว การแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน
พรรคการเมืองโดยเฉพาะ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และแม้ว่าเรื่องนี้พลตำรวจเอก
วาสนา ซึ่งเป็นทั้งประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองจะได้ลงนามในคำสั่ง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง
ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้อง อันเป็นการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
ชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานอนุกรรมการก็ตาม ก็ต้องถือว่าการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่
เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง
ใช้อำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๖๗ จึงไม่ต้องเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบ
คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗
ทั้งการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมือง ในกรณีนี้ ก็ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดให้นายทะเบียน

พรรคการเมืองต้องเสนอเรื่อง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกันไว้ด้วยว่า ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องว่าพลตำรวจเอก วาสนา นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ร้อง แจ้งให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ผู้ร้องมีคำสั่งในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ นั้นเองว่าให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุด ที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณา ต่อมาคณะกรรมการเสนอเรื่องให้ผู้ร้องแล้วผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แสดงว่าคณะกรรมการที่ผู้ร้องแต่งตั้งและผู้ร้อง มีเวลาในการพิจารณาสำนวนคดีนี้ถึงประมาณ ๑๐ วัน ไม่ใช่เวลาเพียงชั่วข้ามคืนดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้าง แม้สำนวนจะมีถึงเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องที่ไม่ชอบแต่อย่างใด

ปัญหาข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่น

หรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ซึ่งการที่ผู้ร้อง ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงานโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป หากคณะทำงานหาข้อยุติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องไม่ได้ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เอง กรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง โดยตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ เป็นกรณีที่เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วผู้ร้องใช้ดุลพินิจ ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเลย แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่ไม่ได้ยื่นโดยระบุเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมา การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุเพียง ๔ ประการ จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

ปัญหาข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วินิจฉัยว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ในการจัดการเลือกตั้งตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง

การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเพิกถอนเฉพาะการเลือกตั้ง หากมีผลเป็นการยกเลิกการกระทำที่ผู้ร้องอ้างมาเป็น เหตุขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ หากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าเหตุตามกฎหมายอันจะถูก ยุบพรรคแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณายุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ ข้ออ้างของ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับปัญหาข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามลำดับ ดังนี้

ปัญหาข้อ ๑ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจัดให้มีเวที ปราศรัยใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยและสมาชิกพรรคไทยรักไทย กับชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุงการกระทำของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มี พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคณะกรรมการบริหารและมติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบ แบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยต่อประชาชนทั้งใน กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เช่น นายอภิสิทธิ์ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และ กล่าวหาว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีการบริหารงาน ของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็นระบอบทักษิณ โดยที่พันตำรวจโท ทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจ สั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม

ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริต คอร์รัปชัน นี้อาชฎ์บังหลวง และได้มีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตร ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจ ทักษิณ ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ เช่น เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรโจมตีรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโตกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพันตำรวจโท ทักษิณเป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ ป.ป.ช. กกต. และศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการที่นายถาวร ร่องเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวรและมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีว่า ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย และเชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน ซึ่งพฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหาร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นการสร้าง คำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ อันมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่โจมให้ประชาชนเข้าใจผิดในค่านิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้นการลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้โต้แย้งว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำการดังกล่าว แต่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าเป็นการสมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้ชี้แจงแก่ประชาชน ทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรี ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันในทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตย หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด

ในปัญหาเรื่องคำว่า “ระบอบทักษิณ” ที่ผู้ร้องอ้างว่านายอภิสิทธิ์กล่าวปราศรัยเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นั้น นายอภิสิทธิ์ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พยานและผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเห็นสอดคล้องกับนักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปว่า “ระบอบทักษิณ” หมายถึงวิธีการดำเนินการทางการเมืองและการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโททักษิณเป็นหลักขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มีการเข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระ สื่อมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร สาเหตุที่พยานต้องกล่าวปราศรัยถึง “ระบอบทักษิณ” เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าพันตำรวจโท ทักษิณประกาศยุบสภาโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประพบัติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับพัวพันถึงพันตำรวจโท ทักษิณโดยตรง

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” นอกจากนายอภิสิทธิ์จะได้อ้างกล่าวปราศรัยในวันดังกล่าวแล้ว ยังมีนักวิชาการอีกหลายคนได้เขียนถึงคำนี้ไว้ในบทความและงานวิจัยของตน เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ และดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ตามเอกสารท้ายคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดย ดร.เกษียร เตชะพีระ ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ” เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ก่อนที่นายอภิสิทธิ์จะกล่าวปราศรัยเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้น คำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงไม่ใช่คำที่นายอภิสิทธิ์หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ สร้างขึ้นเพื่อใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบอื่นนอกจากที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ นอกจากนี้การที่จะพิจารณาว่า คำว่า “ระบอบทักษิณ” เป็นคำกล่าวที่ใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ หรือสมาชิกพรรคไทยรักไทยหรือไม่ ต้องพิจารณาเนื้อหาของคำปราศรัยที่มาประกอบคำดังกล่าวด้วย สำหรับคำกล่าวของนายอภิสิทธิ์ที่ว่า วันนี้อย่างระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้วนั้น ในปัญหานี้ นายอภิสิทธิ์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า พยานชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนโดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา โดย

พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาในการประชุมในนัดที่มีความสำคัญ เช่น การประชุมเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดิน พันตำรวจโท ทักษิณกลับไปต่างจังหวัดเพื่อพบกับประชาชนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม กลับปรากฏว่าพันตำรวจโท ทักษิณไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ปรากฏตามรายงานการตั้งกระทู้ที่พันตำรวจโท ทักษิณไม่ยอมตอบในสภาของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรีมีการเสนอกฎบัตรทั้งหมด ๓๒๐ เรื่อง งามเงาะจงนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่องเท่านั้น และสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ระหว่างปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรีมีการตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีทั้งหมด ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ตอบกระทู้เลยแม้แต่เรื่องเดียว ตามรายการกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ๑๑ และยังมีการใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ย่อมทำให้นายอภิสิทธิ์ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเคยเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาเข้าใจได้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภา ไม่ยอมฟังเสียงของฝ่ายค้าน นายอภิสิทธิ์ในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองและอดีตผู้นำฝ่ายค้านย่อมมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในทำนองนั้นได้ นอกจากนี้ปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ พรรคไทยรักไทยได้ออกสารไทยรักไทย ฉบับที่ ๑ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มติชน กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องที่ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งว่า กระทำการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ไม่ยอมรับกติกาที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ริเริ่มเอง และผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ในระบบการเมืองไทยมาไม่น้อยกว่า ๖๐ ปี บางครั้งก็ยอมรับร่วมรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรีเป็นคนนอก มิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน หรือยอมรับร่วมทำงานกับวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งอย่างนี้จะทำให้ประชาชนเข้าใจได้หรือไม่ว่าเป็นการสร้างภาพชอบธรรมและให้การสนับสนุนระบบเผด็จการหรือกึ่งเผด็จการในอดีตมาโดยตลอด ตามเอกสารหมายเลข ๘ ดังนั้น การที่นายอภิสิทธิ์กล่าววิพากษ์วิจารณ์พันตำรวจโท ทักษิณบ้าง เป็นการตอบโต้ทางการเมืองด้วย จึงไม่ถือว่าเป็นการปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จต่อพันตำรวจโท ทักษิณ และสมาชิกพรรคไทยรักไทยเช่นกัน

ปัญหาเรื่องการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา และแทรกแซงสื่อ นายอภิสิทธิ์
ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่พันตำรวจโท ทักษิณ
เป็นนายกรัฐมนตรี องค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง
การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระดังกล่าว ขาดความเป็นอิสระและ
เที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์กรอิสระดังกล่าว
เกิดขึ้นโดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณและบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี เช่น ติดต่อบริษัท
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายคนเพื่อขอความช่วยเหลือให้พันตำรวจโท ทักษิณพ้นผิดจากคดีชุกหุน
โดยเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคน ในส่วนของวุฒิสภานั้น เป็นที่ทราบ
กันโดยทั่วไปว่าพันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้
สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและ
รัฐบาลตลอดมา อาทิเช่น การลงมติเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ
ตามรัฐธรรมนูญ ก็มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติ
โดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อทโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาล
พรรคไทยรักไทย สำหรับกรณีของสื่อมวลชนนั้น ในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมามีปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขา
ได้ถูกแทรกแซง ครอบงำจากพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยปรากฏพฤติกรรมว่า
พันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลพรรคไทยรักไทยเข้าควบคุมหรือส่งคนสนิทเข้าควบคุม สั่งการให้
สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่อง ทำการเสนอข่าวของพันตำรวจโท
ทักษิณและรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและห้ามมิให้นำเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือบุคคลที่มี
ความคิดเห็นแตกต่าง หากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์
ฉบับนั้นก็จะถูกกดดันแก้ง เช่น ถูกถอนการโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงิน เพื่อให้เกิดความกลัวและเสียชื่อเสียง นอกจากนี้
พันตำรวจโท ทักษิณยังเข้าไปครอบงำสื่อ โดยบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น ซึ่งเป็นธุรกิจครอบครัวของ
พันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นข้างมากของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จนสามารถเข้าไปควบคุม
กำกับดูแลนโยบายการนำเสนอข่าว และรายการของสถานีได้ทั้งหมด จากนั้นก็มีการครอบงำ แทรกแซง

การทำงานและการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวจนขาดความเป็นอิสระ เสนอข่าวฝ่ายรัฐบาลด้านเดียว ไม่เป็นกลาง รวมทั้งยังมีการปลดออกและไล่ออกพนักงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ไม่สนองนโยบายของฝ่ายบริหาร จนเกิดเป็นคดีฟ้องร้องต่อศาลแรงงาน เป็นผลให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ถูกลบกลายเป็นกระบอกเสียงให้รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ หรือในกรณีที่กลุ่มธุรกิจที่มีความใกล้ชิดกับพันตำรวจโท ทักษิณเข้าไปซื้อหุ้นของบริษัทหนังสือพิมพ์มติชน เพื่อควบคุมการบริหารของหนังสือพิมพ์ในเครือมติชน ทั้งหมด โดยปัญหานี้มีพยานมาสนับสนุนก็คือ นายนิพนธ์ วิชัยยุทธศาสตร์ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ว่าพันตำรวจโท ทักษิณแทรกแซงการดำเนินงานของวุฒิสภา คือการเลือกตำแหน่งประธานวุฒิสภา ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณพูดขอร้องแกมบังคับให้นายวิกรม อัยศิริ มาเจรจา เพื่อให้พยานถอนตัวจากการลงสมัครเพื่อดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา เพราะต้องการให้นายสุชน ชาติเครือ ได้รับเลือกเป็นประธานวุฒิสภา พยานเกรงว่าธุรกิจสายการบินของนายวิกรมจะได้รับผลกระทบและเสียหาย ในที่สุดพยานก็ยอมถอนชื่อจากการลงสมัครเพื่อดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา และนายสุชนได้รับเลือกเป็นประธานวุฒิสภา กับมีนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ามี การแทรกแซงวุฒิสภาโดยมีการจ่ายเงินให้สมาชิกวุฒิสภาบางคนเป็นรายเดือนหรือเป็นรายครั้งคราวกรณีที่รัฐบาลมีความต้องการจะได้เสียงข้างมากในมติสำคัญ เช่น กรณีสรรหาบุคคลไปดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระ หลักฐานที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้โดยชัดเจนว่ารัฐบาลแทรกแซงวุฒิสภานั้นก็คือ ผลการลงคะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาที่เลือกกรรมการองค์กรอิสระครั้งละหลายคน จะมีบัตรลงคะแนนที่มีคะแนนเสียงออกมาเหมือนกันหรือซ้ำกันครั้งละเป็นจำนวนมากกว่า ๘๐ คน ในการลงคะแนนเสียงในวาระใดก็ตามที่รัฐบาลต้องการให้เป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยที่คะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาจะเหมือนกันหรือซ้ำกันเป็นจำนวนสูงถึง ๘๐ เสียง หากไม่ได้มีการตกลงกันมาก่อน การที่คะแนนเสียงของวุฒิสภาเพื่อเลือกคนที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์ด้วยออกมาเป็นเช่นนั้น จึงเป็นกรณีที่ชี้ชัดได้ว่ารัฐบาลเข้าแทรกแซงวุฒิสภาด้วยวิธีการดังกล่าวที่เรียกว่า “บล็อกโหวต” นอกจากแทรกแซงวุฒิสภาแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณยังแทรกแซงสื่อมวลชนอย่างมากอีกด้วย โดยเฉพาะรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชน แม้รายการเหล่านั้นจะมีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมากเพียงใดก็ตาม รัฐบาลก็จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าวจนหมดสิ้น รวมทั้งรายการของสื่อมวลชนคนอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับ

นโยบายของรัฐบาลหรือความคิดเห็นของพันตำรวจโท ทักษิณ สำหรับเรื่องการแทรกแซงสื่อนี้ยังมี นายโสภณ องค์กรณ์ นักหนังสือพิมพ์ ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า ในช่วง ต้นปี ๒๕๔๕ นายโสภณและเพื่อนร่วมงานในเครือเดอะเนชั่น รวมทั้งสมาชิกครอบครัวถูกเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งในประเทศ ตรวจสอบบัญชีเงินฝากของนายโสภณเพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยอาจสงสัยว่า นายโสภณได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใดในการเขียนข้อความ วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และบุคคล ในรัฐบาล คณะนักการเมือง และเครือข่ายพวกพ้องของพันตำรวจโท ทักษิณ นายโสภณและเพื่อน ร่วมงานตามรายชื่อในการถูกตรวจสอบได้ยื่นฟ้องศาลปกครองให้พิจารณาพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลังจากพิจารณาหลักฐาน ทำให้การต่าง ๆ ของทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว เจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. ได้ตัดสินใจให้ธนาคารพาณิชย์ระงับการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินของนายโสภณ และเพื่อนร่วมงานรวมทั้งสมาชิกครอบครัว การกระทำดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานของ สื่อมวลชนตามหน้าที่ภายใต้การคุ้มครองของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ถูกแทรกแซง คุณภาพ สร้างความหวาดกลัวอย่างชัดเจน นอกจากนี้เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ คาบเกี่ยวถึงปลายเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ นายโสภณเป็นผู้จัดรายการวิทยุ รายงานข่าวสาร และวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในบ้านเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์ ผู้แสดงความคิดเห็นมีทั้งกลุ่ม ผู้สนับสนุนและคัดค้านนโยบายการปฏิบัติงานของบุคคลในคณะรัฐมนตรี หลังจากได้ทำงานเป็น ผู้ดำเนินรายการจนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ นายโสภณได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการให้งดออกอากาศ โดยมีคำชี้แจงสั้น ๆ ว่าเป็นคำขอร้องของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุ โดยไม่มีเหตุผลเป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รับรู้เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าการระงับรายการออกอากาศนั้นมาจากคำสั่งของผู้มีอำนาจการเมืองในขณะนั้น

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากคำพยานข้างต้น เห็นได้ว่ามีเหตุการณ์หลายประการที่จะทำให้ ผู้ที่ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว เชื่อว่ามีการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา และแทรกแซงสื่อ จึงมีมูลเหตุที่ทำให้นายอภิสิทธิ์มีความเชื่อหรือความเห็นเช่นนั้น นายอภิสิทธิ์ในฐานะที่เป็นหัวหน้า พรรคการเมืองและอดีตผู้นำฝ่ายค้าน ย่อมมีสิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำรัฐบาลในเรื่องนี้ได้เช่นกัน ไม่ถือว่าเป็นการกล่าวปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จต่อพันตำรวจโท ทักษิณและสมาชิกพรรคไทยรักไทย

ปัญหาเรื่องที่นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวโจมตีว่าระบอบทักษิณว่าเป็น ระบอบที่นายกทักษิณคุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง และมีการทุจริตนั้น นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นกล่าวอ้างถึงการกระทำของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณหลายประการ คือ กรณีการซื้อขายหุ้นระหว่างครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณกับบริษัท เทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน ๗๓,๓๐๐ ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้รัฐ กรณีบริษัท ชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียม ไอ.พี. สตาร์ อันเป็นธุรกิจของพันตำรวจโท ทักษิณและครอบครัวที่ได้รับยกเว้นไม่เสียภาษี ทำให้ได้รับผลประโยชน์จากการดังกล่าวเป็นเงินไม่น้อยกว่า ๑๖,๔๕๕ ล้านบาท โดยพันตำรวจโท ทักษิณในฐานะนายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยตำแหน่งได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี ให้แก่บริษัทดังกล่าว กรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ภายหลังจากที่บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณและครอบครัวก่อตั้งขึ้น ได้เข้าไปถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ปรากฏว่ามีการลดค่าสัมปทานและเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการใหม่ ทำให้กลุ่มบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้รับประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน รัฐบาลรายได้เป็นเงินประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท กรณีการทุจริตจากโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิด ซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณสั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ปลดปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกัน ภายหลังรัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณไปรับจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า กรณีอนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวได้ก่อตั้งขึ้น ประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายสัมปทานให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล ปัจจุบันคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ก็ได้ทำการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว ส่วนเรื่องการทำลายระบบคุณธรรม นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ตำรวจ และข้าราชการประจำ พันตำรวจโท ทักษิณ ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้ใช้

ระบบคุณธรรม เช่น กรณีที่พันตำรวจโท ทักษิณพลักดันพลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ญาติผู้พี่ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เข้าไปแทรกแซงและสนับสนุนพลตำรวจเอก เปรียวพันธุ์ ดามาพงศ์ พี่ชายของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาของพันตำรวจโท ทักษิณ ขึ้นมาดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ข้ามนายตำรวจที่อาวุโสกว่าหลายคน ผลักดันให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ น้องเขยของคุณ กลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างส่งหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่วิพากษ์วิจารณ์ถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย ดังนั้น คำปราศรัยของนายสุเทพหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กล่าวถึงปัญหาเรื่องการทุจริตและเรื่องอื่นข้างต้น จึงมีมูลเหตุที่ทำให้ผู้กล่าวเชื่อว่าข้อเท็จจริงเป็นไปดังที่กล่าวปราศรัย โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการทุจริตของรัฐบาลหรือวงราชการ นอกจากจะเป็นหน้าที่ขององค์กร ที่มีหน้าที่ตรวจสอบโดยตรงแล้ว นายสุเทพในฐานะนักการเมืองย่อมมีสิทธิที่จะช่วยตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์พฤติการณ์ที่เห็นว่าไม่ชอบ และเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบถึงการกระทำของ พันตำรวจโท ทักษิณในฐานะนายกรัฐมนตรีได้ หากข้อความเหล่านี้ไม่มีมูลความจริง ก็เป็นเรื่องที่ผู้พูด จะต้องรับผิดชอบในส่วนอื่น แต่กรณีนี้ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จต่อพันตำรวจโท ทักษิณและสมาชิกพรรคไทยรักไทยถึงขนาดที่จะเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

สำหรับปัญหาที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้งนั้น เอกสารแผ่นปลิวของ นายถาวร รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีข้อความว่า ขอเชิญชวนพี่น้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยพร้อมเพรียงกัน ไม่ว่าจะมีการแข่งขันหรือไม่ก็ตาม กรุณากากบาทในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใด การกระทำดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นความผิด เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิที่จะไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใดก็ได้ โดยทำเครื่องหมายกากบาทในช่องไม่ลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕๖ บัญญัติไว้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การกระทำของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในปัญหาข้อ ๑ จึงไม่เป็นเหตุอันจะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

ปัญหาข้อ ๒ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณายนำบุคคลสามคนซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าและสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความจริงหรือไม่

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นคือ นายทักษณัณย์ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังโดยรู้ว่าย่าบุคคลทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วันตามที่ผู้ร้องอ้างหรือไม่ ข้อเท็จจริงจากคำให้การของนายมนูญ เดิมกาญจนดิ นายปรีชา จันทรโหนง นายชูป สุขการณย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ที่ต่างให้การไว้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องในทำนองเดียวกันได้ความว่า พยานพิจารณาหลักฐานของผู้สมัครผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วแจ้งการไม่รับสมัครผู้สมัครทั้งสามเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งมาว่าไม่พบการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้สมัครทั้งสามจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสามที่ให้การต่อคณะกรรมการชุดเดียวกันนั้นว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่ทีมงานที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่สมัครเป็นวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้เป็นยุติว่า ผู้สมัครทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน ก่อนจะไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สำหรับปัญหาที่ว่านายทักษณัณย์เป็นผู้พาไปสมัครหรือไม่ และนายทักษณัณย์รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือไม่ นั้น นางสาวนิภาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ และเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายทักษณัณย์ไปพบพยานที่บ้านพักและขอบัตรประจำตัวประชาชนของพยาน แต่ไม่ได้บอกว่าจะนำไปทำอะไร พยานได้ให้ไป รุ่งเช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๕ นาฬิกา นายทักษณัณย์

มาดักพบพยานและบอกว่าพยานต้องไปกรุงเทพมหานคร แต่ก็ไม่ได้บอกว่าจะพาไปทำอะไร เพียงแต่บอกให้เตรียมวุฒิการศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านไปด้วย ต่อมานางอมรรัตน์ก็สู้ นภริยาของนายทักษนัยเป็นผู้พาพยานกับพวกไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว และตอนไปสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง นายทักษนัยก็เป็นคนขับรถพาพยานกับพวกไป ส่วนนางรัชฎาและนายสุวิทย์ที่เป็นผู้สมัครอีก ๒ คน ก็ให้การและเบิกความไว้ในทำนองเดียวกัน ซึ่งในข้อนี้ นายทักษนัยเบิกความรับว่าพยานเป็นคนให้ผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครกับภริยาของพยานแต่อ้างว่า นายประสาน ผดุงกาล พี่ภริยาของพยานโทรศัพท์มาบอกว่านายประมวล ชุกล่อม หรือเจ็ง คอกจิก ต้องการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรังให้ พยานก็ไปหาให้ ๓ คน แต่พยานไม่แน่ใจว่าไปกรุงเทพมหานครเรื่องอะไร และพยานก็ไม่ได้ถามเพียงแต่ให้นางอมรรัตน์ภริยาของพยานไปกรุงเทพมหานครกับผู้สมัครทั้งสาม เห็นว่า นางสาวนิภาให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ ว่า รู้จักคุ้นเคยกับนายทักษนัย นางรัชฎาเบิกความว่า พยานเป็นญาติกับนายทักษนัย โดยนายทักษนัยเป็นน้องของน้ำเชยพยาน ส่วนนายสุวิทย์เบิกความว่า พยานรู้จักนายทักษนัยเพราะนายทักษนัยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว ซึ่งเป็นตำบลที่พยานอยู่ และบ้านก็อยู่ไม่ห่างกัน ดังนี้ นายทักษนัยย่อมจะต้องรู้จักผู้สมัครทั้งสามพอสมควร เห็นได้จากการที่นายทักษนัยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย จึงได้ไปติดต่อให้เตรียมวุฒิการศึกษาและขอบัตรประจำตัวประชาชนจากบุคคลทั้งสาม ประกอบกับการที่นายทักษนัยอยู่ในแวดวงการเมืองท้องถิ่น เป็นถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เชื่อได้ว่านายทักษนัยรู้ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ด้วย ส่วนที่นายทักษนัยอ้างว่าไม่รู้ว่าผู้สมัครทั้งสามจะต้องไปกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับเรื่องอะไรนั้น เป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้ เพราะนอกจากนายทักษนัยจะรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัครทั้งสามแล้ว การที่นายทักษนัยไปติดต่อขอบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้สมัครทั้งสามด้วยตนเองก็ดี ให้ภริยาของตนพาผู้สมัครทั้งสามไปกรุงเทพมหานครก็ดี นายทักษนัยขับรถพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเองก็ดี พฤติการณ์เหล่านี้ย่อมรับฟังได้ว่า นายทักษนัยพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้ว่าผู้สมัครทั้งสามมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน คือเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสาทิพย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนายทักษนัยหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้จากที่คู่กรณี

รับกันก็คือ นายทักษนัยเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และหลังจากนายสาทิตย์พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ การเป็นผู้ช่วยดำเนินงานของนายทักษนัยดังกล่าวก็เป็นยุติไปด้วย สำหรับพฤติการณ์ที่นายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ในส่วนของการพาผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือการพาไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรังนั้น ไม่มีพยานปากใดให้การหรือเบิกความว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วย คงมีเฉพาะกรณีที่นายสาทิตย์โทรศัพท์ไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง โดยร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์ กรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์กัวหน่า เป็นผู้รับโทรศัพท์ ซึ่งนายสาทิตย์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า พยานโทรศัพท์ไปที่เบอร์กลางของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง เนื่องจากนายสิโรตม์ วินสน ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพยานมาสอบถามพยานว่า การเชิญผู้ใดไปให้ปากคำในฐานะพยาน จะต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่ เพราะนายสิโรตม์แจ้งว่ามีผู้โทรศัพท์มาหานายสิโรตม์อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ กกด. ให้นายสิโรตม์ไปให้ปากคำในวันรุ่งขึ้น พยานจึงโทรศัพท์ไปสอบถาม ร้อยตำรวจเอก มนูญเป็นผู้รับโทรศัพท์และแจ้งแก่พยานว่า เนื่องจากเป็นการเชิญพยานในกรณีเร่งด่วน จึงไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งพยานก็เข้าใจและไม่ได้ว่าอะไร อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของร้อยตำรวจเอก มนูญที่เบิกความว่า นายสาทิตย์โทรศัพท์มาสอบถามพยานเรื่องไม่ทำหนังสือเชิญผู้ไปให้ถ้อยคำเท่านั้น และนายสาทิตย์ก็ไม่ได้ต่อว่าอะไรพยาน พฤติการณ์ดังที่ปรากฏดังกล่าว ถือเป็นเรื่องปกติที่นายสาทิตย์ดำเนินการไปเช่นนั้น ไม่ได้เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่า นายสาทิตย์จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษนัยด้วย นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ยังเบิกความว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งพบนายสาทิตย์ครั้งแรกที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ก่อนที่นายสุเทพจะแถลงข่าว สำหรับปัญหาเรื่องเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นเงินของผู้ใด ผู้สมัครทั้งสามได้รับมาจากนายทักษนัย และมีเหตุที่จะทำให้เห็นว่านายสาทิตย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้สมัครทั้งสามให้การและเบิกความทำนองเดียวกันว่า ผู้สมัครทั้งสามได้รับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมเอกสารใส่อยู่ในซองสีน้ำตาล โดยได้รับที่โรงแรมลิเบอร์ตี้หลังจากที่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้ว เมื่อรับเสร็จก็มอบให้นางอมรรัตน์ไป หลังจากกลับไปจังหวัดตรังนางอมรรัตน์พาผู้สมัครทั้งสามไปเปิด

บัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรัง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท แล้วซื้อแคชเชียร์เช็ค ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าสมัคร ส่วนที่เหลือนายทักษนัยให้เป็นเงินสดก่อนไปสมัคร และใช้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับมานี้ นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์สีกอง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑.๑๐๐ ว่า ในส่วนของผู้สมัครจังหวัดตรัง ผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคก็เลยจ่ายเงินให้ นอกจากนี้ผู้สมัครทั้งสามเบิกความทำนองเดียวกันว่า เมื่อผู้สมัครทั้งสามไปที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ได้พบกับนายไวท์หรือนายประสานซึ่งเป็นพี่ชายนางอมรรัตน์และพบนายประมวลหรือเจ้ง ในขณะที่นายประมวลก็ให้สัมภาษณ์ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ยอมรับว่าตนได้ไปรพบผู้สมัครทั้งสามอยู่ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้จริง อันเป็นการสอดคล้องกับคำเบิกความของนายทักษนัยที่ว่าพยานไปติดต่อผู้สมัครทั้งสามให้ไปกรุงเทพมหานครก็เพราะนายไวท์หรือนายประสานโทรศัพท์มาบอกว่านายประมวลต้องการหาคนที่จบปริญญาตรีและอยู่จังหวัดตรัง ดังนี้ การที่ผู้สมัครทั้งสามไปรับเงินที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ไม่ได้รับกับนายทักษนัยโดยตรง และนายทักษนัยเข้ามาเกี่ยวข้องก็โดยการติดต่อของนายไวท์หรือนายประสานและนายประมวล เชื่อได้ว่าเงินที่ผู้สมัครทั้งสามได้รับไม่ใช่เงินของนายทักษนัย ส่วนที่นางอมรรัตน์และนายทักษนัยเกี่ยวข้องกับเรื่องการจ่ายเงินให้ผู้สมัครนั้น เป็นเรื่องการเข้ามาช่วยจัดการเกี่ยวกับการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้สมัครทั้งสาม และเมื่อฟังว่านายทักษนัยมิได้เป็นผู้จ่ายเงินให้ผู้สมัครทั้งสามแล้ว ย่อมรับฟังไม่ได้ว่านายสาทิพย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่านายสาทิพย์ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายทักษนัยแต่อย่างใด

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการเท็จหรือไม่ ในปัญหานี้ นางรัฐนุเบิกความว่า หลังจากพยานสมัครรับเลือกตั้งแล้ว นายสิโรตม์ ซึ่งรู้จักกับบิดาของพยานมาถามพยานว่าพยานเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบ ๕๐ วัน หรือไม่ พยานตอบว่าไม่ครบ นายสิโรตม์บอกว่าพยานมีความผิด นายสิโรตม์กับบิดาของพยานได้คุยกันว่าจะทำอย่างไรดี ระหว่างนั้นพยานโทรศัพท์ไปหานายทักษนัย และไปตามนางสาวนิภามาคุยกันที่บ้านของพยาน ในที่สุดบิดาของพยานบอกจะไปขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ช่วยเหลือ ส่วนนางสาวนิภาเบิกความว่า บิดาของนางรัฐนุไปตามพยานให้มาคุยกันเรื่องสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อนายสิโรตม์บอกว่าผิดกฎหมาย บิดาของนางรัฐนุจึงบอกว่าต้องไปขอความช่วยเหลือจากผู้รู้กฎหมาย และนายสุเทพทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง

หรือความเห็นว่าเป็นว่า เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษณัยซึ่งพยานไม่รู้จักมาก่อนนำผู้สมัครทั้งสามไปพบพยานขอความช่วยเหลือเรื่องและผู้สมัครทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบ ๕๐ วัน แล้วไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พยานแนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วส่งไปที่นายทะเบียนพรรคการเมือง เพราะผู้สมัครทั้งสามไม่ทราบว่าจะทำการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ที่ใด ต่อมาวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้จัดให้มีการแถลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยพยานไม่ได้กล่าวพาดพิงหรือใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยหรือพรรคการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้พยานได้ทำหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ตรวจสอบเรื่องนี้ด้วยตามเอกสารหมายเลข ๑๐๕ พยานมีเจตนาช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามซึ่งเป็นผู้หลงผิดไม่ได้มีเจตนาเอาผิดพรรคการเมืองใด พยานไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการแถลงข่าวนี้ในการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า มูลเหตุที่นายสุเทพจัดแถลงข่าวดังกล่าวเชื่อได้ว่ามาจากการที่ผู้สมัครทั้งสามมาขอความช่วยเหลือเพราะกลัวความผิด นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ผู้สมัครทั้งสามลาออกจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังปรากฏตามหนังสือลาออกเอกสารหมายเลข ร. ๔๑ ร. ๕๑ และ ร. ๕๖ ส่วนการแถลงข่าวนั้น นายสุเทพอ้างเหตุผลในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าเป็นว่า เพื่อต้องการให้ผู้กระทำผิดเช่นนี้ในจังหวัดอื่น ๆ ได้รับทราบและแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งก็เป็นเหตุผลที่รับฟังได้ เพราะนอกเหนือจากการช่วยเหลือผู้สมัครทั้งสามแล้ว ผู้สมัครของผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกคนหนึ่งคือ นายปฐมเทียนสิน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดปัตตานี ก็ได้มาขอความช่วยเหลือจากนายสุเทพในลักษณะเดียวกัน ซึ่งนายสุเทพได้แนะนำให้นายปฐมลาออกจากผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกัน ดังปรากฏตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายปฐม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการแถลงข่าวของนายสุเทพตามเอกสารการถอดเทปการแถลงข่าวของนายสุเทพเอกสารหมายเลข ๕๕ แล้ว นายสุเทพไม่ได้แถลงยืนยันว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายสุเทพแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างผู้สมัครทั้งสามแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุนี้

ปัญหาข้อ ๓ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างให้นายบรรณวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดแถลงข่าวใส่ร้ายว่านายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทย หรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า นายไทรกร ในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ว่าจ้างนายวรรณวาทิต์ คดีจึงมีปัญหาคือจะต้องพิจารณาในประการแรกว่านายไทรกรว่าจ้างให้นายวรรณวาทิต์จัดแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ว่าเป็นผู้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ นายวรรณวาทิต์ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงไว้ตามเอกสารหมายเลข ๒ ว่า เมื่อประมาณวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นายไทรกรพร้อมกับพวกซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา รวม ๓ คน ไปหาพยานที่บ้านซึ่งเป็นที่พักการพรรคซึ่งอยู่ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบกับภริยาของพยาน นายไทรกรกับพวกถามหาพยาน เมื่อภริยาของพยานบอกว่าพยานไม่อยู่ บุคคลทั้งสามได้บอกภริยาของพยานว่าพยานมีความผิดฐานร่วมกันทำเอกสารสมัครสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ เพื่อส่งคนลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ยู่่าสมาชิกดังกล่าวไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทางผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเอาเรื่องแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาและถูกระงับกรรมการเลือกตั้งยุบพรรค หากไม่ต้องการมีเรื่องให้รับผิดชอบตาดตำรวจ สมพงษ์ หรือตาดตำรวจ น้อย ซึ่งเป็นตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจ้อหอ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีหมายเลขโทรศัพท์ที่สองคนให้ไว้ด้วย ภริยาของพยานได้โทรศัพท์แจ้งรายละเอียดที่บุคคลทั้งสามมาพบให้พยานทราบ ขณะนั้นพยานทำธุระอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นพยานได้เดินทางไปพบพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งรู้จักและมีความสนิทสนมกับพยาน เพื่อแจ้งรายละเอียดที่พยานถูกบุคคลทั้งสามพูดทำนองข่มขู่ และบุคคลหนึ่งซึ่งไปบ้านนั้นอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจากจังหวัดชัยภูมิแต่ไม่ทราบชื่อ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์แนะนำให้พยานแจ้งความบันทึกไว้เป็นหลักฐานเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีพันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ เป็นผู้รับแจ้งไว้ ต่อมาจึงมีการนัดพบกับนายไทรกรที่โรงแรมนิคโก้หรือเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร โดยพันตำรวจโท รุทธพลไปด้วย และพันตำรวจโท รุทธพลได้แอบบันทึกภาพและเสียงการสนทนากับนายไทรกรไว้ โดยแอบติดกล้องไว้ที่เนคไท เห็นว่า จากคำให้การของนายวรรณวาทิต์ดังกล่าว เมื่อพิจารณาประกอบกับคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ เรื่อง ให้ข้าราชการตำรวจไปสืบหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ ลงนามโดยพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ตามเอกสารหมายเลข ๑๐๐ ที่แต่งตั้งพันตำรวจโท รุทธพลกับพวกให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง กับพฤติการณ์ที่มีการนัดพบกับนายไทรกร ตลอดจนการที่พันตำรวจโท รุทธพลได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทรกรไว้แล้ว เป็นเรื่องที่

นายบรรชรรวิทธิ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์และพันตำรวจโท รุทพล ต้องการหาหลักฐานเอาผิดกับ นายไทรและบุคคลที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับ กล่าวคือ นายบรรชรรวิทธิไม่ได้ให้การว่านายไทรกับพวก ช่มชู้ถึงขั้นจะเอาชีวิตนายบรรชรรวิทธิ ซึ่งข้อเท็จจริงน่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะไม่มีเหตุรุนแรงถึงขั้นที่ นายไทรกับพวกจะต้องไปช่มชู้นายบรรชรรวิทธิถึงขั้นเอาชีวิตด้วย แต่ตามบันทึกแจ้งความของ นายบรรชรรวิทธิที่แจ้งต่อพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ ดังกล่าว กลับปรากฏว่ามี การระบุข้อความว่า ถ้านายบรรชรรวิทธิไม่โทรศัพท์ติดต่อกลับไปยังนายไทรอาจเกิดอันตรายแก่ตัว นายบรรชรรวิทธิและครอบครัว และเมื่อมีการออกคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๐ ก็ปรากฏข้อความรุนแรงขึ้นไปอีกคือ ในคำสั่งดังกล่าวมีการระบุว่า “ดาบน้อย” พยายามช่มชู้และ คุกคามหมายเอาชีวิตของนายบรรชรรวิทธิและครอบครัว นอกจากนี้ที่มีการอ้างถึงตำรวจคนหนึ่งว่า อยู่จังหวัดชัยภูมิ ก็ไม่ได้มีการสืบสวนให้ทราบว่าตำรวจดังกล่าวเป็นใครมีตัวตนอยู่หรือไม่ การกระทำ ดังกล่าวทำให้เห็นว่าพลตำรวจตรี ประสิทธิ์กับพวกซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่จังหวัดชัยภูมิต้องการที่จะ เข้าไปสืบสวนเรื่องนี้เพื่อหาหลักฐานเอาผิดกับนายไทรและบุคคลอื่น ทั้ง ๆ เรื่องนี้เหตุเกิดที่จังหวัด นครราชสีมา แต่เป็นเพราะพลตำรวจตรี ประสิทธิ์สนิทสนมกับนายบรรชรรวิทธิตั้งที่นายบรรชรรวิทธิ ใ้ให้การไว้ เมื่อการพยายามจะหาหลักฐานเริ่มต้นด้วยวิธีการดังกล่าว จนต่อมาพันตำรวจโท รุทพล ได้อ้างตัวเป็นทนายความและเป็นหลานของนายบรรชรรวิทธิเข้าไปบันทึกภาพและเสียงการสนทนาไว้ การรับฟัง บทสนทนาที่บันทึกไว้เช่นนี้ จึงต้องคำนึงถึงวิธีการหาหลักฐานดังกล่าวด้วย และเมื่อพิจารณา บันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกับนายบรรชรรวิทธิและพันตำรวจโท รุทพล ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๘๕ ข้อความที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้ร้องอ้างว่านายไทรว่าจ้างนายบรรชรรวิทธิให้จัดแกลงข้าวใส่ร้าย นายสุวัจน์นั้น ตามบทสนทนาดังกล่าว ไม่มีข้อความตอนใดที่จะแสดงให้เห็นว่านายไทรว่าจ้าง ใ้ให้นายบรรชรรวิทธิใส่ร้ายผู้ใด เมื่อพิจารณาข้อความทั้งหมดแล้วเป็นเรื่องที่นายไทรต้องการใ้ นายบรรชรรวิทธิบอกว่าใครเป็นคนว่าจ้างใ้ให้นายบรรชรรวิทธิในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าสงสมาชิก พรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่มีข้อความที่แสดงว่านายไทรใ้ให้นายบรรชรรวิทธิใส่ร้ายนายสุวัจน์แต่อย่างใด ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายไทรว่าจ้างนายบรรชรรวิทธิให้จัดแกลงข้าวใส่ร้ายนายสุวัจน์หรือ พรรคไทยรักไทยตามที่ผู้ร้องอ้าง และกรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นข้ออื่น

ปัญหาข้อ ๔ มีว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่รับสมัครที่จังหวัดสงขลา หรือไม่

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นก็คือ มีการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวหรือไม่ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา กับพันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า สารวัตร ป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งมีหน้าที่เป็นชุดแจ้งเหตุและระงับเหตุการณ์เลือกตั้ง ให้การต่อคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พยานทั้งสองได้ไปทำหน้าที่อยู่ที่สถานที่รับสมัคร มีผู้มาชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน อยู่หน้าทางเข้า-ออกสถานที่รับสมัคร โดยมีนายชาติเป็นแกนนำ เมื่อมีผู้สมัครมาสมัคร เช่น เมื่อเวลา ๕.๓๐ นาฬิกาเศษ นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธรม จากพรรคพลังประชาชน มาสมัคร ในเขต ๒ ผู้ชุมนุมมีการโห่ร้อง โห่ได้ เวลา ๑๕ นาฬิกาเศษ ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยเดินทาง มาโดยรถตู้ และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จำนวน ๔ ถึง ๕ คน ก็เดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนคำได้และขอร้องไม่ให้สมัคร หนึ่งในจำนวนผู้ชุมนุมได้นั่งลงกราบ ขอร้องไม่ให้ผู้สมัครทั้ง ๒ พรรค เข้าไปสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครพาผู้สมัครเข้าไปสมัคร ต่อเจ้าหน้าที่ได้ และนางสาวปัทมาผู้สมัครคนหนึ่งของพรรคคนขอปลดหนี้ให้การต่อคณะอนุกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และเบิกความว่า นายอำเภอเป็นผู้พาพยานเข้าไปสมัคร แต่พยาน ไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารไม่ครบ คือขาดแบบฟอร์มการแต่งตั้ง สมุห์บัญชีเลือกตั้ง รูปถ่าย และสำเนาบัญชีกระแสรายวัน ซึ่งติดอยู่ในรถยนต์ที่พยานนั่งมา แต่เนื่องจากขณะนั้นมีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากอยู่บริเวณโดยรอบที่สมัคร จึงทำให้พยานไม่สามารถ ออกไปเอาได้ พยานบอกเจ้าหน้าที่รับสมัครว่าจะขอให้เจ้าหน้าที่สมุห์บัญชีของพรรคเอาเอกสารเข้าไป ให้พยาน แต่เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตเนื่องจากหมดเวลารับสมัครพอดี ส่วนนายชูชาติ หัวหน้าพรรค คนขอปลดหนี้เบิกความว่า พยานไม่ได้นำผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ไปสมัครตั้งแต่เช้าเนื่องจาก มีการประท้วงกันอยู่ พยานจึงรอ คิดว่าสักสามโมงจะเลิกกัน แต่เมื่อพยานพาผู้สมัครไป ก็ยังมีผู้คน มากมาย ผู้สมัครเข้าไปสมัครได้ แต่ออกมาไม่ได้ นอกจากนี้นายณัฐนาท สุภัทรประทีป นายอำเภอ เมืองสงขลา ให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๕ ว่า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๘ นาฬิกาเศษ พยานเดินทางไปตรวจสถานที่รับสมัคร ต่อมาเวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร ผู้สมัคร จากพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร ผู้ชุมนุมไม่รู้จักและไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัคร จึงไม่มีปฏิกิริยา คัดค้าน ต่อมาอีก ๑๕ นาที เมื่อผู้ชุมนุมทราบว่านางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครจากพรรคเล็ก ก็ได้ตะโกน

มายังห้องรับสมัคร กล่าววาทจาหยาบคาย โห่ไล่ คำเสียดสีต่าง ๆ นานา จนเป็นเหตุให้นางสาวกนกพร ตกใจกลัวไม่กล้าออกไป ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายวิระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครจาก พรรคประชากรไทยเดินทางโดยรถตู้มาถึงทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังมีเสียงโห่ไล่ตลอด กลุ่มผู้ชุมนุม ประมาณ ๕ คน ประชิดตัวนายวิระวัฒน์แล้วคุกเข่ากราบขอร้องไม่ให้นายวิระวัฒน์สมัคร พยานกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวนายวิระวัฒน์ฝ่าฝูงชนเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้จึงเดินทางโดยรถตู้มาถึงหน้าประตูทางเข้า กลุ่มผู้ชุมนุม ไปที่ข้างรถตู้แล้วประชิดตัวขวางทางไม่ให้เข้าไปสมัครอีก มีการขี้อยู่จุดจุดกระชากเป็นเหตุให้ นางสาวปีتما เชื้อเกือบล้ม พยานเข้าไปปรับประคองไว้ทัน พร้อมกับมีการขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก และโห่ไล่ เสียงดัง พยานสังเกตเห็นว่านางสาวปีتماตกใจมาก พยานจึงเข้าไปแสดงตัวเป็นนายอำเภอ ขอให้ลงมา โดยไม่ต้องกลัว ผู้ขับรถผู้ขับรถออกไปทันที นางสาวปีتماแจ้งพยานว่าเอกสารบางส่วนยังอยู่ในรถ ไม่สามารถเอาออกมาได้ แล้วนางสาวปีتماก็เดินเข้าไปทำการสมัคร จนกระทั่งเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา มีการปิดรับสมัครกลุ่มผู้ชุมนุมทยอยกันกลับโดยไม่มีเหตุการณ์รุนแรงใด ๆ เห็นว่า พยานดังกล่าว เบิกความสอดคล้องกันว่าการชุมนุมของกลุ่มผู้คัดค้านผู้สมัครจากพรรคเล็ก เมื่อมีผู้สมัครจากพรรค เล็กมากจะมีการโห่ไล่ โดยเฉพาะนายอนุทินนายอำเภอเมืองสงขลา ผู้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งและการชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติตาม หน้าที่และถือว่ามิได้มีส่วนได้เสียกับฝ่ายใด อันเชื่อได้ว่าได้ให้การไว้ตามความเป็นจริง ได้ให้การว่า กลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวนอกจากจะใช้วิธีโห่ไล่หรือก้มกราบขอร้องไม่ให้ผู้สมัครจากพรรคเล็กสมัครแล้ว บางรายก็ยังใช้วิธีการอื่นคือขว้างขวดน้ำดื่มพลาสติก เข้าประชิดตัวผู้สมัคร และรายของนางสาวปีتما ก็ยังมีการขวางทางขี้อยู่จุดจุดกระชาก เป็นเหตุให้นางสาวปีتماเชื้อเกือบจะล้ม พฤติการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมทำให้ผู้สมัครดังกล่าวตกใจกลัวได้ดังที่นายอนุทินให้การไว้ แม้แต่รถตู้ที่มาส่งผู้สมัครก็จะต้องรีบ ขับรถออกไปทันที จนนางสาวปีتماไม่สามารถเอาเอกสารบางส่วนที่อยู่ในรถออกมาได้ ซึ่งหากเป็น การสมัครรับเลือกตั้งในเหตุการณ์ปกติ นางสาวปีม่าย่อมจะไปเอาเอกสารที่อยู่ในรถได้ทัน ส่วนที่ว่า ผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้มาสมัครเมื่อตอนเกือบจะหมดเวลารับสมัครนั้น นายชูชาติ หัวหน้า พรรคคนขอปลดหนี้ก็อ้างว่าพยานคิดว่าตอนเย็นจะเลิกชุมนุมกันแล้ว แต่ก็ยังมีการชุมนุมกันอยู่ ซึ่งนับเป็นเหตุผลสมควรที่ทำให้ต้องไปสมัครในเวลาเช่นนั้น แม้ผู้สมัครจะสามารถเข้าไปยังสถานที่ รับสมัครได้ แต่ก็ต้องได้รับการดูแลอำนวยความสะดวกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร รวมทั้ง

นายอำเภอจะต้องเป็นผู้พาผู้สมัครเข้าไป และเมื่อเข้าไปยังสถานที่รับสมัครได้ก็มีเหตุที่ทำให้ไม่กล้าออกมา พุดติการณเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างพยานหลายปากมาเบิกความทำนองว่าไม่มีการขัดขวางการเลือกตั้ง เพียงแต่เป็นการกราบไหว้ขอร้องไม่ให้ผู้สมัครพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งผู้ชุมนุมก็ไม่ได้ถูกดำเนินคดีในข้อหาใดๆ เลยนั้น ไม่อาจฟังหักล้างพยานหลักฐานดังกล่าวได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครดังกล่าวหรือไม่ โดยคำร้องของผู้ร้องระบุว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับนายชาติคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายคณิต รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ เห็นว่า พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับสมัครรับเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา นายณรงค์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ต่างทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความว่า ไม่มีบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ รวมทั้งพยานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณที่ชุมนุมคือ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ พันตำรวจตรี ถาวร นายณัฐนาท และพยานที่เข้าร่วมชุมนุมซึ่งรู้จักอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องที่ ๑ คือนายชวัช หล้าเบญญ์สะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำจังหวัดสงขลาที่ไปทำข่าวอยู่ในวันเกิดเหตุ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา แพทย์ประจำโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่างก็ให้การทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความว่า ไม่มีกรรมการบริหารพรรคหรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมชุมนุมเช่นกัน และมีแต่นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ซึ่งให้การไว้ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๘ และเบิกความว่า พยานเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ หลังจากที่พยานสมัครเสร็จแล้ว พยานได้ออกไปรับประทานอาหาร

อาหารเที่ยง จากนั้นได้ขับรถกลับมาสังเกตการณ์ที่หน้าสถานที่รับสมัครอีกครั้ง เห็นกลุ่มผู้ชุมนุมเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คน และเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๔ คน ได้แก่ นายวิรัตน์ นายวินัย นายเจือ ส่วนอีกคนพยานจำไม่ได้เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุม แต่จะอยู่นานเท่าไรพยานไม่ทราบ กับมีนายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในชั้น กกต. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๓๑ อันเป็นการให้การเพิ่มเติมจากที่เคยให้การไว้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๓ ว่า ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานสังเกตการณ์อยู่ใกล้บริเวณที่ชุมนุมห่างประมาณ ๕๐ เมตร พยานเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือนายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร เข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมได้พบปะพูดคุยและให้กำลังใจผู้ชุมนุม เห็นว่า พยานทั้งสองปากเคยเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยสมัครแข่งขันกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งถูกอ้างว่าอยู่ในที่ชุมนุม จึงถือว่าพยานทั้งสองปากมีส่วนได้เสียกับเรื่องนี้ อีกทั้งพยานทั้งสองก็ให้การขัดกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวคือ นายทวีศักดิ์ให้การว่าพบเห็นหลังจากพยานไปรับประทานอาหารเที่ยงกลับมาแล้ว ซึ่งน่าจะเป็นช่วงบ่ายของวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ในขณะที่นายวันชัยให้การว่าพบเห็นในเวลา ๑๑ นาฬิกาเศษ ของวันดังกล่าว โดยเฉพาะการให้การของนายวันชัยก็มีข้อสงสัยว่า เหตุใดนายวันชัยจึงไม่ให้การว่าพบเห็นบุคคลดังกล่าวเสียตั้งแต่การให้การในครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ แต่เพิ่งจะมาให้การเพิ่มเติมในภายหลัง แม้ว่าเรื่องนี้อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ จะบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นและเบิกความรับว่ามาในที่เกิดเหตุ แต่ก็ปฏิเสธว่าไม่ได้เข้าไปร่วมชุมนุมด้วย โดยนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ไปยังที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ นาฬิกา เพื่อพบนายไพฑูริย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา ที่เลือกตั้งไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เนื่องจากมีหลักฐานการซื้อเสียงตามสำเนาหนังสือร้องเรียนเอกสารหมายเลข ถ.๒๐๑ และภาพถ่ายการยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกตั้งหมายเลข ถ.๒๐๘ โดยบุคคลทั้งสองอยู่บริเวณสถานที่รับสมัครประมาณ ๒๐ นาที ส่วนการที่

นายทวีศักดิ์และ นายวันชัยอ้างว่าบุคคลทั้งสี่เดินเข้าไปพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ชุมนุมนั้น ข้อเท็จจริงเพียงเท่านี้ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการเข้าร่วมชุมนุม ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่ากรรมการบริหารและอดีตรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปร่วมชุมนุมหรือขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงที่พยานของคู่กรณีให้การ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความต่างสอดคล้องต้องกันว่า การชุมนุมของประชาชนเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ดังกล่าวเป็นการชุมนุมของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา โดยการนำของนายชาติ ซึ่งประกาศโฆษณาทางวิทยุชุมชนคลื่น ๘๗ เมกะเฮิรตซ์ ให้ประชาชนมารวมตัวกันที่บริเวณด้านหน้าและด้านข้างอาคารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่รับสมัคร เพื่อต่อต้านผู้สมัครจากพรรคเล็กที่จะสมัครแข่งขันกับผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทย ที่จะทำให้ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยไม่ต้องใช้เกณฑ์คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งคำร้องของผู้ร้องระบุว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คดีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า นายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์และได้กระทำให้ไปโดยนายไตรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนหรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องของผู้ร้องอ้างถึงความเห็นของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่า นายชาติซึ่งตามข่าวหนังสือพิมพ์ระบุว่า เป็นลูกน้องคนสำคัญของนายไตรรงค์ ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลา เพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคไทยรักไทย กับมีนายนิติธรรมวัฒน์ พยานผู้ร้องซึ่งเป็นผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้เบิกความว่า นายชาติเป็นนักจัดรายการวิทยุอยู่ที่หาดใหญ่ เป็นที่รู้จักกันดีของบุคคลทั่วไปในเขตหาดใหญ่ว่า นายชาติเป็นเลขานายไตรรงค์ พยานเคยไปที่สถานีวิทยุที่นายชาติจัดรายการอยู่ โดยไปที่ห้องของนายชาติ เห็นรูปถ่ายขนาดใหญ่ของนายไตรรงค์อยู่ที่ห้องดังกล่าว ในขณะที่นายไตรรงค์พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น และเบิกความปฏิเสธว่า พยานรู้จักนายชาติในนามของบุคคลซึ่งเป็นลูกน้องของพลตรี จัตติยะ สวัสดิผล ที่เคยทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายอารักขาพยานในสมัยที่พยานดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๔๒ แต่นายชาติมีพฤติกรรมบางอย่างที่ชอบทำตัวให้เป็นข่าวและอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อพยานได้ พยานจึงไม่ได้ติดต่อกับนายชาติตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน พยานไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการชุมนุมของประชาชนที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ จากคำพยานดังกล่าว

ข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่ปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์ก็ดี หรือที่นายนิติธรรมวัฒน์อ้างว่าบุคคลทั่วไปในเขต
หาดใหญ่รู้จักกันว่านายชาติเป็นเลขานายไทรรงค์ก็ดี หรือการที่มีรูปถ่ายของนายไทรรงค์อยู่ในห้อง
ของนายชาติก็ดี เพียงเท่านี้ยังฟังไม่ได้ว่านายไทรรงค์มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำของนายชาติในเรื่อง
การชุมนุมนั้นด้วย อีกทั้งไม่มีหลักฐานอื่นที่จะแสดงว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไทรรงค์ หรือ
นายไทรรงค์เคยแต่งตั้งให้นายชาติมีตำแหน่งใดที่เกี่ยวกับตน ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่านายชาติเป็น
คนสนิทของนายไทรรงค์และนายไทรรงค์มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำของนายชาติ จากเหตุผล
ต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้บริเวณสถานที่รับสมัครที่จังหวัดสงขลา กรณีจึงยุบ
พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุนี้ไม่ได้เช่นกัน

สำหรับกรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ มีปัญหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จ
ให้บุคคลสามคนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง
ทั้งที่รู้ว่าคุณคนทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง ๕๐ วัน
หรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนางสาวอิสราหรือพรรณรินทร์ หัวหน้าผู้ถูกร้อง
ที่ ๒ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง โดยรู้ว่าคุณ
บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาไม่ครบ ๕๐ วัน
ซึ่งในข้อนี้นางสาวนิภา นางรัชฎา และนายสุวิทย์ ต่างให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน
ข้อเท็จจริงในชั้น กกต. ว่า ผู้สมัครทั้งสามเพิ่งไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่
๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ที่มงานที่รับสมัครให้ผู้สมัครทั้งสามกรอกใบสมัครและลงวันที่ที่สมัครเป็นวันที่
๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามลำดับ แล้วไป
สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔
จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้สมัครทั้งสามเป็น
สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า นางสาวอิสรา หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ รู้ข้อเท็จจริง
ดังกล่าวหรือไม่ เห็นว่า นางสาวอิสราได้ออกหนังสือรับรองให้ผู้สมัครทั้งสามว่าเป็นสมาชิกพรรค

ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตามเอกสารหมาย ร. ๕๘ ร. ๖๐ และ ร. ๖๒ หนังสือรับรองดังกล่าวจึงไม่ตรงกับที่ผู้สมัครทั้งสามให้การ นางสาวอิสราเป็นถึงหัวหน้าพรรคการเมือง การที่จะออกหนังสือรับรองที่สำคัญเช่นนี้ให้ผู้สมัครคนใด ย่อมต้องตรวจสอบให้ถูกต้องว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามหนังสือแนบหรือไม่ เพราะผู้ลงชื่อรับรองต้องผูกพันตามที่ได้ลงชื่อรับรองไว้ ที่นางสาวอิสราทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ของผู้สมัครทั้งสามทำตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กำหนดแล้ว พยานในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นั้น เป็นการขัดกับคำให้การของผู้สมัครทั้งสาม ซึ่งคำให้การของผู้สมัครทั้งสามที่ให้การในเรื่องที่เป็นผลร้ายแก่ตัวเอง เชื่อได้ว่าเป็นการให้ไปตามความจริง ดังนั้น บันทึกถ้อยคำฯ ของนางสาวอิสราจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง และกรณีเช่นนี้เชื่อได้ว่านางสาวอิสราได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จไปโดยรู้ว่าคุณผู้สมัครทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำดังกล่าวของนางสาวอิสรา จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ เห็นว่า การกระทำของนางสาวอิสรา โดยการออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จดังกล่าวเป็นการกระทำในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงถือว่าเป็นผู้แทนผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่จะต้องผูกพันผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วย การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายในเรื่องสำคัญโดยเฉพาะการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และการกระทำของนางสาวอิสรา นอกจากจะออกหนังสือรับรองให้ผู้สมัครทั้งสามแล้ว ยังได้ความว่ามีผู้สมัครอีกหลายรายที่นางสาวอิสราออกหนังสือรับรองให้ เช่น นายปฐม เทียนสทิน ที่ไปสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ก็มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในการสมัครรับเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันด้วย ผู้สมัครทั้งสามของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติให้การสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ซึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

นั้น ถือว่าพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การปกครองในระบบนี้ดำเนินไปได้ตามวิถีทางโดยสมบูรณ์ เพราะพรรคการเมืองนับเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยทำหน้าที่คัดกรองบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ในสภาและในการบริหารประเทศรวมทั้งหน้าที่อื่น ๆ การดำเนินกิจการในทางการเมืองของพรรคการเมือง จึงต้องไม่ดำเนินการในสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ ประการสำคัญก็จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย โดยเจตนาจัดส่งบุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในหลายเขตเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเลือกตั้งโดยรวมเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) อันอาจถูกยุบพรรคได้ และเนื่องจากพรรคการเมืองสามารถจัดตั้งขึ้นมาได้ง่าย โดยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่ ๑๕ คนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ทั้งพรรคการเมืองยังมีสิทธิได้รับเงินงบประมาณของรัฐและเงินอื่นสนับสนุนตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๑ พรรคการเมืองใดที่กระทำผิดร้ายแรง รัฐก็ไม่ควรต้องสูญเสียเงินภาษีอากรเพื่อไปสนับสนุนพรรคการเมืองเหล่านี้ต่อไป จึงเห็นสมควรให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคในคดีนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรค” ประกาศฉบับดังกล่าวประกาศเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ แต่การกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองในคดีนี้เกิดขึ้น

ระหว่างวันที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลบังคับจนถึงวันที่มีการลงคะแนนเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาลบดับดังกล่าว กล่าวคือ ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า ความในข้อ ๓ แห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคในคดีนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายที่คืบนั้นต้องตราขึ้นโดยอาศัยหลักนิติธรรม กล่าวคือ กฎหมายต้องตราขึ้นโดยสถาบันซึ่งประชาชนพลเมืองยอมรับนับถือให้มีสิทธิและอำนาจที่ตราขึ้นบังคับได้ กฎหมายจะต้องยอมรับในหลักที่ว่า ประชาชนทุกคนในประเทศนั้นมีเกียรติและเสมอกันในกฎหมาย จะไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดที่จะได้ประโยชน์จากกฎหมายยิ่งไปกว่าผู้อื่น กฎหมายจะกำหนดให้เอาตัวประชาชนผู้ใดไปลงโทษไม่ได้ เว้นไว้แต่ว่าประชาชนผู้นั้นจะได้กระทำการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติไว้ก่อนแล้วว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

เมื่อพิจารณาหลักนิติธรรมข้างต้นประกอบกับการตรากฎหมายนั้น โดยทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อปรับใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต การใช้กฎหมายย้อนหลัง หากมีผลย้อนหลังไปเพื่อเป็นคุณหรือบรรเทาความเดือดร้อน และไม่กระทบถึงสิทธิของประชาชนนั้นสามารถจะกระทำได้แต่ในทางตรงข้าม หากใช้กฎหมายย้อนหลังไปในทางที่เป็นโทษหรือเพิ่มโทษ ถือว่าเป็นการใช้กฎหมายในทางที่เป็นปฏิปักษ์กับหลักความยุติธรรมสากล หลักนี้ใช้เคร่งครัดมากในคดีอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษทางอาญา แต่เป็นที่ยอมรับในหลายประเทศว่า กฎหมายใดที่ออกมาบังคับใช้ย้อนหลังแล้วมีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชน หรือเป็นไปในทางลิดรอน เพิกถอน หรือจำกัดสิทธิของประชาชนที่มีอยู่ก่อนแล้วโดยชอบด้วยกฎหมายก็เป็นการต้องห้ามเช่นกัน ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนด ๕ ปี เป็นบทบัญญัติที่ตัดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่อยู่ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยจะพึงมี ผู้ที่ถูกตัดสิทธิเลือกตั้งนอกจากไม่อาจใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว ยังเสียสิทธิอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิทธิรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายด้วย เป็นต้น สิทธิของผู้ถูกตัดสิทธิจึงต่ำกว่า

ประชาชนทั่วไป จึงเป็นการตัดสิทธิทางการเมืองที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกตัดสิทธิมากกว่าการถูกลงโทษปรับในคดีอาญา การลงโทษบุคคลหรือการกำหนดให้บุคคลต้องรับผิดชอบหรือถูกจำกัดสิทธิจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย แต่กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือในการรักษาความยุติธรรม การตีความกฎหมายจะต้องถือความยุติธรรมเป็นหลัก ไม่ควรตีความกฎหมายให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของประชาชนที่มีอยู่แล้ว ขณะเกิดเหตุกฎหมายซึ่งใช้บังคับได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ กำหนดว่า เมื่อพรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะกระทำผิดตามมาตรา ๖๖ กรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นจะขอตั้งพรรคการเมืองใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีกไม่ได้ภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ รัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ออกกฎหมายให้ผู้ละเมิดต่อกฎหมายต้องรับผิดชอบเพียงเท่านั้น ประชาชนรวมทั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองต่าง ๆ ทราบว่า ผลบังคับที่สังคมต้องการมีเพียงเท่านั้น เมื่อกรรมการบริหารพรรคกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายจนเป็นเหตุให้อัยการสูงสุดซึ่งเป็นผู้ร้องคดีนี้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเมื่อยุบพรรคแล้ว กรรมการบริหารพรรคจะได้รับผลร้ายตามมาตรา ๖๕ หลังจากศาลรัฐธรรมนูญสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา คณะปฏิรูปการปกครองฯ ได้ยึดอำนาจอัยการและออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับต่าง ๆ รวมทั้งฉบับที่ ๒๗ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนี้ด้วย ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องเพิ่มเติมขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรค คดีนี้หลังจากถูกยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องและกรรมการบริหารพรรคมิได้กระทำการอันฝ่าฝืนหรือต้องห้ามตามกฎหมายอีก การบัญญัติกฎหมายหรือการตีความกฎหมายให้บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกหลังจากทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายได้ยุติไปนานแล้ว ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง และไม่เป็นประโยชน์แก่สังคมรวมทั้งประเทศชาติ จึงเห็นว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ไม่มีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

จึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓), ๖๗ ให้ยกคำร้องในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ปัญญา ถนอมรอด

ประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ